

Wprowadzenie

Pandemia COVID-19 dotknęła wszystkie państwa, każdą gospodarkę i zainfekowała rynki finansowe, w tym banki. Kryzys 2020+ jest przy tym inny od kryzysu 2007+. Obecny w pierwszej kolejności dotknął realną sferę gospodarki i następnie zaczął zarażać banki. Tymczasem jedną z głównych przyczyn kryzysu 2007+ były błędy i zaniechania w sektorze finansowym.

Oba kryzysy uwidaczniają przy tym działanie systemu naczyń połączonych i współzależności między realną gospodarką i światem finansów oraz unaczyniają rolę banków centralnych jako instytucji ostatniej instancji w ratowaniu fundamentów gospodarczych świata.

Pomimo bezprecedensowych i bardzo szybkich reakcji banków centralnych na skutki pandemii nie udało się, niestety, uniknąć wyzwań w zakresie finansów publicznych oraz funkcjonowania instytucji finansowych. Chociażby środowisko niskich stóp procentowych wpływające pozytywnie na koszty obsługi długu państwowego jest wyzwaniem dla banków i oszczędzających. Jest ono szczególnie wyzwaniem zwłaszcza dla małych banków, w tym spółdzielczych.

Wszystkie banki dotknęły przy tym wyzwania związane z materializacją ryzyka operacyjnego i kredytowego. Poziom tych rodzajów ryzyka, w odpowiedzi na kryzys 2020+, istotnie wzrósł. Ma to wpływ m.in. na zmianę podejścia banków do oceny zdolności kredytowej kredytobiorców oraz poziomu rezerw bankowych, które generują koszty i obniżają tym samym wyniki finansowe banków.

Koronakryzys spowodował tym samym problemy finansowe w niektórych bankach, w tym konieczność ich restrukturyzacji. Koszty z tym związane ponosi, niestety, całe społeczeństwo. Banki, broniąc się przed spadającymi

wynikami finansowymi, w tym wynikiem odsetkowym, zaczęły bowiem m.in. istotnie podnosić wysokość prowizji i opłat bankowych.

Proces wychodzenia z koronakryzysu będzie z pewnością długotrwały, etapowy, a chwila prawdy nastąpi po zaprzestaniu różnego rodzaju bezprecedensowych działań pomocowych i osłonowych. Świat po pandemii nie będzie już taki sam jak przed kryzysem 2020+. Nastąpią m.in. nieodwracalne zmiany w relacjach międzyludzkich i biznesowych oraz sposobach komunikacji.

Aktualność i złożoność problematyki wpływu pandemii COVID-19 na finanse oraz bezprecedensowe reakcje na wybuch kryzysu 2020+ skłoniły członków Komitetu Nauk o Finansach PAN do wstępnej analizy i oceny wspomnianych zjawisk, zależności i reakcji.

Celem rozważań przedstawionych w niniejszej monografii jest określenie wpływu pandemii COVID-19 na wybrane obszary świata finansów, ze szczególnym uwzględnieniem sektora bankowego. W opracowaniu zostały zaprezentowane dotychczasowe skutki kryzysu i działań pomocowo-osłonowych, zamykające się w 2020 r. Niemniej jednak analizy i obserwacje pochodzące z trzech kwartałów funkcjonowania w czasach kryzysu i dalszej niepewności pozwalają sformułować wstępne wnioski. Badania nad wpływem koronakryzysu na świat finansów muszą być przy tym kontynuowane w celu wyciągnięcia wniosków na temat długookresowego, kompleksowego wpływu COVID-19 na finanse. Bardzo ważne będzie ponadto, aby decydenci i uczestnicy rynków finansowych, a także społeczeństwa na długo zapamiętali lekcję płynącą z obecnego kryzysu.

Dziękując Współautorom oraz Recenzentowi, pozostaję z poważaniem i życzę Czytelnikom inspirującej lektury.

Prof. dr hab. Małgorzata Zaleska

Przewodnicząca Komitetu Nauk o Finansach PAN

Członek korespondent PAN